

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ

«Bank işi» kafedrası
«Doktorantura» şöbəsi

ELMİ VƏ ELMİ-PEDAQOJİ KADR HAZIRLIĞININ
HÜQUQİ ƏSASLARI

Hazırlayanlar:

Prof. Zahid Fərrux Məmmədov;

Dos. Həmid İnsafoğlu Həmidov;

PhD., Elmlər doktoru proqramı üzrə doktorant Mustafa Aslan oğlu Abbasbəyli

Bakı- 2015

Elmi və elmi-pedaqoji kadr hazırlığının hüquqi əsasları kitabı elmi-pedaqoji kadr hazırlığına dəstək verə biləcək məlumat vəsaitidir. Bu məlumat vəsaiti elmi-pedaqoji kadr hazırlığı üzrə qəbul olunmuş normativ –hüquqi aktların icrasında yaranmış suallara cavab verir. Kitabda - Doktorantura proqramına qəbul olmaq və kafedra üzrə dosent, professor elmi ad almaq istəyən iddiaçıların attestasiya işlərinin təhlil və qiymətləndirməsi prosesində ortaya çıxan biləcək suallara Azərbaycanda həyata keçirilən yüksək ixtisaslı elmi və elmi-pedaqoji kadrların hazırlanması istiqamətində qəbul olunan Qanunları və normativ-hüquqi sənədləri rəhbər tutaraq cavablar verilir.

Ön söz

Azərbaycan Respublikasında yüksəkixtisaslı elmi və elmi-pedaqoji kadrların hazırlanması ali təhsilin ən yüksək səviyyəsi olan doktorantura yolu ilə həyata keçirilir və müvafiq elmi dərəcələrin (elm sahələri göstərilməklə, fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru) verilməsi ilə başa çatır.

Doktoranturada təhsil fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru proqramları üzrə həyata keçirilir.

Doktoranturaya qəbul olmaq istəyən şəxslərin ixtisas uyğunluğu qəbul komissiyası tərəfindən müəyyən edilir. Doktorant təhsil müddətində peşə biliklərinə dərinlən yiyələnməli, müstəqil elmi tədqiqat işi aparmaq vərdişləri əldə etməli, elmi tədqiqatlar aparmaq metodologiyasını mənimsəməli, fərdi iş planını tam yerinə yetirməli, ixtisas fənnindən (həmçinin ixtisas uyğunluğu nəzərə alınmaqla, digər fəndən), informatikadan və xarici dildən doktorluq imtahanlarını verməli, elmi tədqiqatlarının nəticələrini əks etdirən məqalələr dərc etdirməli, elmi tədqiqatlarının nəticələrini aprobasiya etdirməli və elmi tədqiqat işini uğurla bitirməlidir.

Doktoranturada fərdi iş planını yerinə yetirən və elmi tədqiqat işini bitirən şəxslər «Fəlsəfə doktoru» elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya işinin müdafiəsinə buraxılırlar.

Əyani təhsil alan doktorantlar elmi rəhbərin razılığı ilə təhsil aldıkları ali təhsil müəssisəsi və elmi təşkilatda 0,5 ştat vahidi ilə müvafiq elmi və ya elmi-pedaqoji işlərə cəlb oluna bilərlər.

Dissertasiya müəllifin təkbaşına yazdığı və açıq müdafiə üçün irəli sürdüyü elmi müddəaların və nəticələrin məcmusunu əhatə edən elmi işdir. Dissertasiya daxili vəhdətə malik olmalı, müəllifin elmə şəxsən verdiyi töhfəni əks etdirməlidir.

Müəllif tərəfindən təklif olunmuş yeni nəticələr ciddi əsaslandırılmalı, mövcud faktlarla və elmi baxışlarla müqayisədə tənqidi qiymətləndirilməlidir. Tətbiqi əhəmiyyətə malik dissertasiyada müəllif tərəfindən alınmış elmi nəticələrin praktikada tətbiqi barədə məlumat, nəzəri əhəmiyyətə malik olan dissertasiyalarda isə elmi nəticələrin tətbiqi ilə əlaqədar tövsiyələr verilməlidir.

Dissertasiyaların əsas elmi nəticələri onun ilkin ekspertizasına qədər Azərbaycan Respublikasının elmi nəşrlərində və xarici ölkələrin nüfuzlu (beynəlxalq elmi ictimaiyyət tərəfindən birmənalı olaraq qəbul olunmuş elmi- praktiki) elmi nəşrlərində dərc olunmalıdır.

Dissertasiyanın əsas elmi nəticələrini əks etdirən dərc olunmuş işlərə, əlavə olaraq ixtiralar haqqında müəlliflik şəhadətnamələri, sənaye nümunələri və patentlər, ümumrespublika və

beynəlxalq konfrans və simpoziumların nəticələri üzrə dərc olunmuş məruzə və tezislər, elektronelmi nəşrlər də aiddir. Ümumrespublika konfrans və simpoziumlarının nəticələri üzrə dərc olunmuş məruzə və tezislərə, habelə elektron nəşrlərə dair tələblər Komissiya tərəfindən müəyyən edilir.

Dissertasiya işinin ilkin müzakirəsi əvvəlcə həmin işin yerinə yetirildiyi təşkilatın kafedrasında keçirilir.

Avtoreferatda dissertasiyanın əsas ideyaları və nəticələri şərh olunmalı, onun yenilik dərəcəsi və tədqiqatın nəticələrinin elmi və praktiki əhəmiyyəti, aparılan tədqiqatlarda müəllifin şəxsi töhfəsi göstərməlidir.

Kafedra üzrə professor elmi adı müsabiqə və ya təyinat üzrə kafedra müdiri və ya professor vəzifəsini tutan və ya rektor, prorektor (elmi və tədris işləri üzrə) təyin olunmuş və bu vəzifələrdə bir il müvəffəqiyyətlə işləyən, beş il ali pedaqoji iş stajı olan, yüksək metodiki və elmi səviyyədə mühazirələr oxumuş, müdafiədən sonra dərc olunmuş tədris-metodiki və elmi işləri olan dosent elmi adı almış elmlər doktorları naverilir.

Kafedra üzrə dosent elmi adı kafedra müdiri və ya dosent vəzifəsinə seçilən və ya təyin edilən, yaxud rektor, prorektor (elmi və tədris işləri üzrə), dekan vəzifəsini tutan və həmin vəzifədə bir il müvəffəqiyyətlə işləyən, üç il ali pedaqoji iş stajı, müdafiədən sonra dərc edilmiş tədris-metodiki və elmi işləri olan fəlsəfə doktorlarına və ya elmlər doktorlarına verilir.

Ölkədə elmin vəziyyətinin ən önəmli göstəricilərindən biri də keyfiyyətli elmi nəşrlərin yayımıdır. Qloballaşma mühitində humanitar və ictimai elmlər sahəsində yeni vəzifələr müəyyənləşdirilir. Yeni elmi istiqamətlərin sayının artımına paralel elmi-periodik nəşrlərin sayında da yüksəliş müşahidə olunur və bu yüksəlişə cavab olaraq müəllif, resenzent və jurnal redaktorları qarşısında ciddi tələb və məsuliyyət qoyulur.

Elmi məqalənin IMRAD (Introduction – giriş, methods – metod, Results – nəticələr və discussion – müzakirə) sistemində hazırlanması gərəkdir. Azərbaycanda nəşr olunan elmi jurnallar qərb jurnallarının nəşr siyasətinin əsası qəbul edilən IMRAD modelini yayım siyasətində tətbiq etməlidir. IMRAD modeli qoyulan suallara verilən doğru cavabdır. Beləliklə, jurnalın əsas məqsədi yeni biliyə əsaslanan bilikləri istehsal etmək olmalıdır.

Azərbaycan Respublikasında Tədris vəsaitlərinə nəşr hüququ (qrif) verilməsi Qaydalarını Azərbaycan Respublikasının təhsil nazirinin 17 dekabr tarixli, 927 nömrəli əmri

ilətəsdıq edılmıřdir. Tədrıs vəsaitləri (dərslık, dərş vəsaitləri, metodiki rəhbərlik vəgöstəriřlərə) fənn kurikulımları(proqramları) əsasında hazırlanır.

Ali vəorta ixtisas təhsili müəssisələrinin kurikulımlarıisəAzərbaycan RespublikasıNazirlər Kabinetinin 23 aprel 2010-cu il tarixli 75 nömrəli qərarilətəsdıq edilmıř“Ali təhsil pilləsinin dövlət standartıvəproqramı” əsasında hazırlanır.

I. Doktoranturaların yaradılması və doktoranturaya qəbul qaydaları

Ümumi müddəalar

Azərbaycan Respublikasında yüksəkixtisaslı elmi və elmi-pedaqoji kadrların hazırlanması ali təhsilin ən yüksək səviyyəsi olan doktorantura (hərbi təhsil müəssisələrində adyunktura) yolu ilə həyata keçirilir və müvafiq elmi dərəcələrin (elm sahələri göstərməklə, fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru) verilməsi ilə başa çatır.

Doktoranturada təhsilalma əyani (istehsalatdan ayrılmaqla) və qiyabi (istehsalatdan ayrılmamaqla) formalar üzrə həyata keçirilir.

Doktorantura təhsilini həyata keçirən ali təhsil müəssisələri və elmi təşkilatlar elmi və elmi-pedaqoji kadr hazırlığını dissertantlıq (dissertantura) yolu ilə də reallaşdırır.

Doktoranturada təhsil fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru proqramları üzrə həyata keçirilir.

Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturada əyani təhsil müddəti 3 il, qiyabi 4 il, dissertantlıq yolu ilə 4 ildir.

Müstəsna hallarda bütün təhsil formaları üzrə təhsil müddəti uzadıla bilər.

Doktoranturada və dissertantlıq yolu ilə təhsilini başa çatdırmış məzunlara təhsil aldıqları müəssisənin müvafiq arayışı və imtahanların verilməsi haqqında vəsiqə verilir.

Doktoranturada təhsilalma əyani (istehsalatdan ayrılmaqla) və qiyabi (istehsalatdan ayrılmamaqla) formalar üzrə həyata keçirilir.

Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturada əyani təhsil müddəti 3 il, qiyabi 4 il, dissertantlıq yolu ilə 4 ildir.

Elmlər doktoru proqramı üzrə doktoranturada əyani təhsil müddəti 4 il, qiyabi 5 il, dissertantlıq yolu ilə 5 ildir.

Müstəsna hallarda bütün təhsil formaları üzrə təhsil müddəti uzadıla bilər.

Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya ali təhsili olan (ali təhsil pilləsinin magistratura səviyyəsini bitirən, yaxud təhsili ona bərabər tutulan, tibbi təhsildə isə həkim və həkim-mütəxəssis) Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları müsabiqə əsasında qəbul olunurlar.

Doktoranturanın (keçmiş aspiranturanın) tam kursunu bitirən şəxs eyni ixtisas üzrə təkrarən doktoranturaya qəbul oluna bilməz.

2.10. Elmi dərəcələr verilməsinə dair attestasiya işinin birinci nüsxəsində Ali Attestasiya Komissiyasına təqdim edilməli olan sənədlərin (Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK rəyasət heyətinin 2011-ci il 04 mart tarixli (protokol № 05-R) və 2012-ci il 04 may tarixli (protokol № 07-R) qərarları ilə edilmiş əlavə və dəyişikliklərlə)

S İ Y A H I S I

1. Təşkilatın blankında yazılan və müdafiə şurasının sədri tərəfindən imzalanan qoşma məktub;
2. İş yerində təsdiq olunmuş, üzərində fotosəkil olan kadrların şəxsi uçot vərəqi – 1 nüsxə;
3. Elmi dərəcə verilməsi haqqında arayış (Əlavə 1.13, yaxud Əlavə 1.14) – 2 nüsxə;
4. Dissertasiyanın mövzusunun və elmi rəhbərin (məsləhətçinin) təsdiq olunması haqqında protokoldan çıxarış – 1 nüsxə;
5. Dissertasiyanın mövzusunun müvafiq elm sahəsi üzrə problem şurasında qeydə alınması haqqında protokoldan çıxarış – 1 nüsxə;
6. Doktorluq imtahanlarının verilməsi haqqında vəsiqə (fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi iddiaçıları üçün) – 1 nüsxə;
7. Fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru (fəlsəfə doktoru dissertasiyasının müdafiə olunduğu elm sahəsi ilə eyni olmadıqda) elmi dərəcəsi iddiaçısının dissertasiyanın profili üzrə ali təhsili olmadıqda həmin elm sahəsinin ümumelmi əsaslarından əlavə doktorluq imtahanının verilməsi haqqında vəsiqə – 1 nüsxə;
8. Pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi iddiaçısının pedaqoji stajı haqqında arayış – 1 nüsxə;
9. Dissertasiya şurası iclasının onun sədri və elmi katibi tərəfindən imzalanmış stenoqramının birinci nüsxəsi. Burada AAK-ın əmri ilə təsdiq edilmiş, həmçinin şuranın tərkibinə əlavə daxil edilmiş şura üzvlərindən müdafiədə iştirak edənlər adbaad sadalanır, iştirak etməyənlərin iştirak etməməsinin səbəbi qeyd edilir, iclasın başlanıb, qurtardığı vaxt göstərilir. Stenoqrama rəsmi opponətlərin rəyləri, aparıcı təşkilatın rəyi və həmin rəyin qəbul edildiyi iclasın protokolu əlavə olunur;
10. Elmi rəhbərin (məsləhətçinin) rəyi – 1 nüsxə;
11. Avtoreferata verilən rəylər;

12. Dissertasiya işinin yerinə yetirildiyi və ya iddiaçının təhkim olunduğu təşkilatın rəyi (1 nüsxə), həmin rəyin qəbul edildiyi iclasın protokolu (1 nüsxə), rəyçilərin yazılı rəyləri (hər birindən 1 nüsxə) və dissertasiya işinin ilkin müzakirəsinin gedişinin videoçəkilişi yazılmış kompakt disklər; Təşkilatın rəyi kafedra (laboratoriya, bölmə, şöbə) iclasının və ya seminarın protokolundan çıxarış şəklində tərtib edilir, təşkilatın rəhbəri tərəfindən təsdiq olunur və ona təşkilatın gerbli möhürü vurulur. Protokol iclasın sədri və katibi tərəfindən imzalanır, onların imzası təşkilatın elmi katibi tərəfindən müvafiq qaydada təsdiq olunur;

13. Dissertasiya şurasının yaradıldığı təşkilatdakı elmi seminarın rəyi (1 nüsxə), həmin rəyin qəbul edildiyi iclasın protokolu (1 nüsxə), resenzentlərin yazılı rəyləri (hər birindən 1 nüsxə) və elmi seminarın gedişinin videoçəkilişi yazılmış kompakt disklər; Elmi seminarın rəyi və protokolu iclasın sədri və katibi tərəfindən imzalanır, onların imzası təşkilatın elmi katibi tərəfindən müvafiq qaydada təsdiq olunur;

14. İştirak etmə vərəqəsi (üzərində təşkilatın möhürü olmalıdır) – 1 nüsxə;

15. Fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi iddiaçıları üçün ali təhsil haqqında diplomun (xaricdə, o cümlədən MDB ölkələrində təhsil almış şəxslər üçün əlavə olaraq, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyindən verilmiş ekvivalentlik haqqında şəhadətnamənin) təsdiq edilmiş surəti – 1 nüsxə; Elmlər doktoru elmi dərəcəsi iddiaçıları üçün fəlsəfə doktoru diplomunun (elmi dərəcəsinə xaricdə, o cümlədən MDB ölkələrində almış şəxslər üçün əlavə olaraq, Komissiya tərəfindən verilmiş ekvivalentlik haqqında sənədin – diplomun) təsdiq edilmiş surəti – 1 nüsxə;

16. Dissertasiyanın cildlənmiş birinci nüsxəsi və onun elektron variantı;

17. Dissertasiya mövzusunə dair dərc olunmuş elmi işlərin siyahısı (Əlavə 1.18) - 1 nüsxə;

18. İşdə olan sənədlərin siyahısı (Əlavə 1.19) – 1 nüsxə;

19. Dissertasiya mövzusunə dair dərc olunmuş məqalələr, konfrans materialları və onların elektron surətləri (mündəricat daxil olmaqla), monoqrafiya və kitablar ayrıca qovluqda təqdim edilir. Xaricdə çap olunmuş işlərin dərc olunduğu elmi nəşrlərin əsli təqdim edilməlidir.

Elmi nəşrlərin əsli olmadıqda məqalənin surətinə nəşrin internet saytının dəqiq ünvanını əks etdirən yazılı məlumat əlavə edilməlidir və bu internet ünvanı elmi işlərin siyahısında göstərilməlidir;

20. Dissertasiya müdafiəsinin gedişinin videoçəkilişi yazılmış kompakt disklər. Göstərilən sənədlər AAK-a kağıztikiləndə göndərilir. Kağıztikilənin iç üzünə zərf yapışdırılır ki, buraya iddiaçı tərəfindən imzalanmış qeydiyyat-uçot vərəqi (Əlavə 1.15), şuranın sədri tərəfindən təsdiq

olunmuş və gerbli möhür vurulmuş qeydiyyat vərəqi (Əlavə 1.16), onların elektron informasiya daşıyıcısı, dissertasiyanın avtoreferatı (4 nüsxə) və onun elektron variantı, iddiaçının şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti qoyulur. Səsvermənin nəticələri mənfi olduqda dissertasiya şurası müdafiədən sonra bir ay ərzində AAK-a təşkilatın blankında çap olunub, dissertasiya şurası sədrinin imzaladığı qoşma məktub göndərir ki, buna imtina edilmiş dissertasiyanın qeydiyyat vərəqi (2 nüsxə), habelə dissertasiya və avtoreferat (hər birindən bir nüsxə), dissertasiya şurası iclasının şüaranın sədri və elmi katibi tərəfindən imzalanmış stenoqramı əlavə olunur.

2.11. Elmlər doktoru və fəlsəfə doktoru dissertasiyalarının müdafiəsinin təşkil edilməsi üçün Ali Attestasiya Komissiyasına təqdim edilən sənədlərin

SİYAHISI

1. Dissertasiya işinin yerinə yetirildiyi təşkilatın blankında yazılan və onun rəhbəri tərəfindən imzalanan qoşma məktub;

2. İş yerində təsdiq edilmiş, üzərində fotosəkil olan kadrların şəxsi uçot vərəqi -1 nüsxə;

3. İddiaçının iş yerindən verilmiş, təşkilatın rəhbəri tərəfindən imzalanmış, tarix qoyulub, gerbli möhürlə təsdiq olunmuş xasiyyətnamə -1 nüsxə;

4. Fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi iddiaçıları üçün Ali təhsil haqqında diplomun (xaricdə, o cümlədən MDB ölkələrində təhsil almış şəxslər üçün əlavə olaraq, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyindən verilmiş ekvivalentlik haqqında şəhadətnamənin) təsdiq edilmiş surəti - 1 nüsxə; Elmlər doktoru elmi dərəcəsi iddiaçıları üçün fəlsəfə doktoru diplomunun, (elmi dərəcəsinə xaricdə, o cümlədən MDB ölkələrində almış şəxslər üçün əlavə olaraq, Komissiya tərəfindən verilmiş ekvivalentlik haqqında sənədin-diplomun) təsdiq edilmiş surəti -1 nüsxə;

5. Dissertasiya mövzusunun, elmi rəhbərin (elmi məsləhətçinin) təsdiq olunması haqqında protokoldan çıxarış, dissertasiya mövzusunun müvafiq elm sahəsi üzrə problem şürasında qeydə alınması haqqında protokoldan çıxarış- 1 nüsxə.

6. Fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün doktorluq imtahanlarının verilməsi haqqında vəsiqə; Fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru (fəlsəfə doktoru dissertasiyasının müdafiə olunduğu elm sahəsi ilə eyni olmadıqda) elmi dərəcəsi iddiaçısının dissertasiyanın profili üzrə ali təhsili olmadıqda həmin elm sahəsinin ümumelmi əsaslarından əlavə doktorluq imtahanının verilməsi haqqında vəsiqə-1 nüsxə; Pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi iddiaçısının pedaqoji stajı haqqında arayış-1 nüsxə;

7. Dissertasiya işinin yerinə yetirildiyi və ya iddiaçının təhkim olunduğu təşkilatın rəyi və rəyin qəbul edildiyi iclasın protokolu -1 nüsxə rəyçilərin yazılı rəyləri, dissertasiya işinin ilkin müzakirəsinin gedişinin videoçəkilişi yazılmış kompakt disklər. Təşkilatın rəyi kafedra (laboratoriya, bölmə, şöbə) iclasının və ya seminarının protokolundan çıxarış şəklində tərtib edilir, təşkilatın rəhbəri tərəfindən təsdiq olunur və ona təşkilatın gerbli möhürü vurulur.

Protokol iclasın sədri və katibi tərəfindən imzalanır, onların imzası təşkilatın elmi katibi tərəfindən müvafiq qaydada təsdiq olunur.

8. Elmi rəhbərin (məsləhətçinin) rəyi;

9. Dissertasiya mövzusunə dair dərc olunmuş elmi işlərin siyahısı (Əlavə 1.18) - 1 nüsxə;

10. Dissertasiya mövzusu üzrə dərc olunmuş elmi əsərlərin surətləri (monoqrafiya və xarici jurnalların özü əlavə olunur);

11. Fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi iddiaçıları üçün fəlsəfə doktoru dissertasiya işinin cildlənmiş nüsxəsi və avtoreferatın əlyazması -1 nüsxə;

Elmlər doktoru elmi dərəcəsi iddiaçıları üçün elmlər doktoru və fəlsəfə doktoru dissertasiya işlərinin cildlənmiş nüsxələri, fəlsəfə doktoru dissertasiyasının avtoreferatı və elmlər doktoru dissertasiyasının avtoreferatının əlyazması – hər birindən 1 nüsxə və onların elektron variantları;

12. Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti.

2.12. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA DİSSERTASIYALARIN ƏSAS NƏTİCƏLƏRİNİN DƏRC OLUNMASI TÖVSIYƏ EDİLƏN DÖVRİ ELMİ NƏŞRLƏRİN S İ Y A H I S I (İqtisad elmləri üzrə)

1. AMEA-nın Məruzələri - AMEA
2. AMEA-nın Xəbərləri. İqtisadiyyat elmləri seriyası AMEA
3. AMEA İqtisadiyyat İnstitutunun Elmi Əsərlər Toplusu AMEA İqtisadiyyat İnstitutu
4. Azərbaycan Elmi Tədqiqat Kənd Təsərrüfatının İqtisadiyyatı və Təşkili İnstitutunun Elmi Əsərləri- Azərbaycan Elmi Tədqiqat Kənd Təsərrüfatının İqtisadiyyatı və Təşkili İnstitutu
5. Bakı Universitetinin Xəbərləri. Sosial-siyasi elmlər seriyası Bakı Dövlət Universiteti

6. Naxçıvan Dövlət Universiteti. Elmi Əsərlər. İctimai elmlər seriyası/ Naxçıvan Dövlət Universiteti
7. Azərbaycan Aqrar Elmi Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi
8. The Journal of Economic Sciences: theory and practice (İngilis dilində)- Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
9. Dirçəliş –XXI əsr Azərbaycan Dövlət Quruculuğu və Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu
10. AMEA-nın Xəbərləri. Elm və innovasiya seriyası AMEA
11. Audit / Bakı Biznes Universiteti
12. Əmək və Sosial Problemlər Azərbaycan Respublikası/ Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi Əmək və Sosial Problemlər üzrə Elmi Tədqiqat və Tədris Mərkəzi
13. Odlar Yurdu Universitetinin Elmi və Pedaqoji Xəbərləri Odlar Yurdu Universiteti
14. Azərbaycanın Vergi Jurnalı Azərbaycan Vergilər Nazirliyi
15. İpək Yolu / Azərbaycan Universiteti
16. Journal of Qafqaz University. Economics and Administration Qafqaz Universiteti
17. Azərbaycan Neft Təsərrüfatı// Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti
18. AMEA Naxçıvan Bölməsinin Xəbərləri. İctimai və humanitar elmlər seriyası// AMEA Naxçıvan Bölməsi
19. Beynəlxalq hüquq və inteqrasiya problemləri// Bakı Dövlət Universiteti. Geostrategiya “Kaspi” Geosiyasi Araşdırmalar Mərkəzi
20. Maliyyə və uçot Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi və Redaksiyanın əmək kollektivi
21. Kooperasiya // Azərbaycan Kooperasiya Universiteti
22. Gənc Alimlərin Əsərləri AMEA Gənclərin İntellektual İnkişaf Mərkəzi, Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Gənc Alim, Doktorant və Magistrlər Cəmiyyəti.

Qeyd: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası Web of Science bazasının (www.thomsonreuters.com) üç sitatgətirmə sistemindən hər hansı birinə daxil olan jurnalları birmənalı şəkildə nüfuzlu xarici elmi jurnallar hesab edir:

- Science Citation Index Expanded (dəqiq, təbiət və texniki elmlər üzrə baza);
- Social Science Citation Index (sosial elmlər üzrə baza);
- Arts and Humanities Citation Index (incəsənət və humanitar elmlər üzrə baza).

2. Gənc tədqiqatçıların AMEA və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən təşkil olunmuş respublika elmi konfranslarının materialları.

3. Beynəlxalq və respublika miqyaslı simpozium, elmi konfrans və digər mühüm elmi tədbirlərin materialları.

Dövri elmi nəşrin redaksiyasına doktorant və dissertantlardan həmin elmi nəşrdə məqalələrin dərc olunması üçün rüsum alınmasına icazə verilmir (Azərbaycan Respublikasında dissertasiyaların əsas nəticələrinin dərc olunması tövsiyə edilən dövri elmi nəşrlər qarşısında qoyulan tələblər).

2.13. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA ELMİ VƏ ELMİ-PEDAQOJİ İŞÇİLƏRƏ ELMİ DƏRƏCƏLƏRİN VERİLMƏSİ ÜZRƏ İXTİSASLARIN NOMENKLATURASI (53- İQTİSAD ELMLƏRİ)

5301.01 Daxili fiskal siyasət və dövlət maliyyəsi - iqtisad

5302.01 Ekonometriya iqtisad, riyaziyyat

5303.01 Mühasibat uçotu iqtisad

5304.01 İqtisadi fəaliyyət növləri iqtisad

5306.01 Texnoloji innovasiyalar iqtisadiyyatı iqtisad

5307.01 İqtisadi nəzəriyyə iqtisad

5308.01 Ümumi iqtisadiyyat iqtisad

5309.01 Sənayenin təşkili və dövlət siyasəti iqtisad

5310.01 Dünya iqtisadiyyatı iqtisad

5311.01 Müəssisələrin təşkili və idarə olunması iqtisad

5312.01 Sahə iqtisadiyyatı iqtisad, coğrafiya

5313.01 Demoqrafiya iqtisad, coğrafiya, tarix.

III. Elmi adların verilməsi qaydaları

Kafedra üzrə dosent və professor elmi adlarının verilməsi barədə ali təhsil müəssisələrinin elmi şuraları Komissiya qarşısında vəsatət qaldırır. İddiaçılara dosent adı

verilməsi üçün vəsatət fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi aldıqdan, xaricdə elmi dərəcə almış şəxslərin diplomları müvafiq qaydada tanındığı və ya bərabər tutulduğu tarixdən iki il sonra, professor elmi adı verilməsi üçün isə elmlər doktoru elmi dərəcəsi aldıqdan, xaricdə elmlər doktoru elmi dərəcəsi almış şəxslərin diplomları müvafiq qaydada tanındığı və ya bərabər tutulduğu tarixdən dörd il sonra, bu Əsasnamənin müvafiq olaraq 41-ci və 43-cü bəndlərinin tələbləri ödənilmədiyi halda qaldırıla bilər (“Elmi dərəcələrin və elmi adların verilməsi qaydaları haqqında” Əsasnamə).

Kafedra üzrə dosent və professor elmi adlarının verilməsi barədə ali təhsil müəssisələrinin elmi şuraları Komissiya qarşısında vəsatət qaldırır. İddiaçılara dosent adı verilməsi üçün vəsatət fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi aldıqdan, xaricdə elmi dərəcə almış şəxslərin diplomları müvafiq qaydada tanındığı və ya bərabər tutulduğu tarixdən iki il sonra, professor elmi adı verilməsi üçün isə elmlər doktoru elmi dərəcəsi aldıqdan, xaricdə elmlər doktoru elmi dərəcəsi almış şəxslərin diplomları müvafiq qaydada tanındığı və ya bərabər tutulduğu tarixdən dörd il sonra, bu Əsasnamənin müvafiq olaraq 41-ci və 43-cü bəndlərinin tələbləri ödənilmədiyi halda, qaldırıla bilər.

3.1. Kafedra üzrə professor elmi adı

Kafedra üzrə professor elmi adı aşağıdakılara verilir:

Müsabiqə və ya təyinat üzrə kafedra müdiri və ya professor vəzifəsini tutan və ya rektor, prorektor (elmi və tədris işləri üzrə) təyin olunmuş və bu vəzifələrdə bir il müvəffəqiyyətlə işləyən, beş il ali pedaqoji iş stajı olan, yüksək metodiki və elmi səviyyədə mühazirələr oxumuş, müdafiədən sonra dərc olunmuş tədris-metodiki və elmi işləri olan dosent elmi adı almış elmlər doktorlarına.

3.2. Kafedra üzrə dosent elmi adı

Kafedra üzrə dosent elmi adı aşağıdakılara verilir:

kafedra müdiri və ya dosent vəzifəsinə seçilən və ya təyin edilən, yaxud rektor, prorektor (elmi və tədris işləri üzrə), dekan vəzifəsini tutan və həmin vəzifədə bir il müvəffəqiyyətlə işləyən, üç il ali pedaqoji iş stajı, müdafiədən sonra dərc edilmiş tədris-metodiki və elmi işləri olan fəlsəfə doktorlarına və ya elmlər doktorlarına.

3.3. Elmi adlar verilməsinə dair attestasiya işinə daxil olan və

AAK-a göndərilməli sənədlərin

S İ Y A H İ S İ

1. Təşkilatın blankında yazılan və onun rəhbəri tərəfindən imzalanmış qoşma məktub;
2. Kafedra və ya ixtisas üzrə professor (Əlavə 2.2), yaxud dosent (Əlavə 2.3) elmi adı verilməsinə dair arayış – 2 nüsxə;
3. İş yerində təsdiq edilmiş, üzərində fotosəkil olan kadrların şəxsi uçot vərəqi - 1 nüsxə və iddiaçının şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti -1 nüsxə;
4. Elmi və pedaqoji vəzifələrdə işləməsi barədə əmək kitabçasından iş yerində təsdiq edilmiş çıxarış - 1 nüsxə;
5. Ali təhsil müəssisələrində əvəzçilik qaydasında pedaqoji vəzifə tutmaq haqqında əmrdən çıxarış və ya saat hesabı ödəmə şərtilə pedaqoji fəaliyyət haqqında (hər ay üçün tədris yükü göstərilməklə) arayış – 1 nüsxə;
6. İxtisas üzrə professor elmi adının iddiaçıları üçün onun elmi rəhbəri və ya elmi məsləhətçisi olduğu müvafiq elmi dərəcə almış şəxslərin (dissertasiyanın adı, ixtisası və elmi dərəcə verildiyi il göstərilməklə) elmi şuranın elmi katibi tərəfindən imzalanmış və möhürlə təsdiq olunmuş siyahısı – 1 nüsxə;
7. İddiaçının elmi-pedaqoji, istehsalat fəaliyyətinə dair onun iş yerindən verilmiş, təşkilatın rəhbəri tərəfindən imzalanmış, tarix qoyulub, gerbli möhürlə təsdiq olunmuş xasiyyətnamə – 1 nüsxə; İddiaçı elmi ad almağa əsas iş yerindən təqdim edilmədikdə, onu elmi ad almağa təqdim edən təşkilatdan verilmiş xasiyyətnamə ilə yanaşı, əsas iş yerindən verilmiş xasiyyətnamə də təqdim olunmalıdır;
8. Elmlər doktoru (professor və dosent elmi adının iddiaçıları üçün) və ya fəlsəfə doktoru (dosent elmi adının iddiaçıları üçün) diplomunun təsdiq olunmuş surəti - 1 nüsxə; Elmi dərəcə başqa ölkədə verildiyi halda müvafiq qaydada təsdiq olunmuş ekvivalentlik haqqında sənədin surəti;
9. Müstəsna hal kimi verilən elmi adların iddiaçıları əlavə təsdiqləyici sənədləri təqdim etməlidirlər;
10. İddiaçının dərc olunmuş elmi və tədris - metodiki işlərinin onun iş yerində təsdiq olunmuş siyahısı, onların surəti və elektron surətləri, monoqrafiya və tədris-metodiki işlərin əsl təqdim edilir.– 1 nüsxə; Dərslik, dərs vəsaiti və digər tədris-metodiki vəsaitin çap olunması üçün qrif

verilməsinə dair bu sahədə müvafiq səlahiyyətli təşkilatın müvafiq əmrinin təsdiq olunmuş surəti.

11. Qeydiyyat-uçot vərəqi– 1 nüsxə;

12. Attestasiya işində olan sənədlərin siyahısı– 1 nüsxə. Elmi ad verilməsinə dair bütün sənədlər AAK-a kağız tikiləndə göndərməlidir. İddiaçının attestasiya işinin təşkilatda saxlanılan ikinci nüsxəsinə yuxarıda qeyd edilən sənədlərin surətindən başqa səsvermə zamanı istifadə olunan bülletenlər və hesablayıcı komissiyanın müvafiq formada tərtib olunmuş protokolu əlavə olunur.

IV. Tədris vəsaitlərinə nəşr hüququ (qrif) verilməsi Qaydaları

Ölkədə elmin vəziyyətinin ən önəmli göstəricilərindən biri də keyfiyyətli elmi nəşrlərin yayımıdır. Qloballaşma mühitində humanitar və ictimai elmlər sahəsində yeni vəzifələr müəyyənləşdirilir. Yeni elmi istiqamətlərin sayının artımına paralel elmi-periodik nəşrlərin sayında da yüksəliş müşahidə olunur və bu yüksəlişə cavab olaraq müəllif, reszenent və jurnal redaktorları qarşısında ciddi tələb və məsuliyyət qoyulur.

Bu məqsədlə bizim təşəbbüsümüzlə ilk dəfə 3 dekabr 2009-cu il tarixində Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasında – XXI əsrdə elmi-periodik nəşrlərdə məqalə yayımlanması prosesi, reszenent və redaksiya mövqeyini müzakirə etmək, xarici təcrübədə əldə edilən bilik və məlumatları paylaşmaq, xüsusilə də gənc alimlərin elmi fəaliyyətini stimullaşdırmaq və onların fundamental elmi tədqiqatlarının daxildə və xaricdə nüfuzlu jurnallarda, nəşriyyatlarda çap edilməsi üçün nə etməli suallarına cavab olaraq «Elmi nəşrlərin ekspert qiymətləndirilmə modeli: müəllif, reszenent və jurnal redaksiyasının mövqeyi» mövzusunda dəyirmi masa keçirilmiş və bu sahədə görülməsi gərək olan çox geniş təkliflər paketi hazırlanmışdır. Elmi məqalənin IMRAD (İntroduction – giriş, methods – metod, Results – nəticələr və discussion – müzakirə) sistemində hazırlanması gərəkdir¹.

¹Z.F.Məmmədov. Elmi nəşrlərin ekspert qiymətləndirilmə modeli // 3 dekabr 2009-cu il tarixdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasında keçirilən dəyirmi masanın moderatoru və məruzəçi.

Azərbaycanda nəşr olunan elmi jurnallar qərb jurnallarının nəşr siyasətinin əsası qəbul edilən IMRAD modelini yayım siyasətində tətbiq etməlidir. IMRAD modeli qoyulan suallara verilən doğru cavabdır. Yəni birinci sualda hansı problem araşdırılır? Cavab: introduction – giriş; ikinci sual: problem necə araşdırıldı? Cavab: elmi metod və üsullarla; üçüncü sual: araşdırma prosesində nə tapıldı? Cavab: results – nəticə; dördüncü sual: bunlar nə mənə verir? Cavab: discussion – müzakirə. Beləliklə, jurnalın əsas məqsədi yeni biliyə əsaslanan bilikləri istehsal etmək olmalıdır.

Lakin elmi nəşrlərin qiymətləndirmə sistemi və müvafiq meyarlar dünya elmi tərəfindən, xüsusilə də ISO (ABŞ-da Institute for Scientific Information), Rusiyada Ali Attestasiya Komissiyasının elmi nəticələrinin dərc olunması qəbul etdiyi elm, nəşrlər və Rusiya İstinad İndeks İnstitutu. Azərbaycan Respublikasında Tədris vəsaitlərinə nəşr hüququ (qrif) verilməsi Qaydalarını Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi təsbit edir.

Azərbaycan Respublikasının təhsil nazirinin 17 dekabr tarixli, 927 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir. Tədris vəsaitləri (dərslük, dərslər vəsaitləri, metodiki rəhbərlik və göstərişlərə) fənn kurikulumları (proqramları) əsasında hazırlanır.

Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin kurikulumları isə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 23 aprel 2010-cu il tarixli 75 nömrəli qərar ilə təsdiq edilmiş “Ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı” əsasında hazırlanır.

Tədris vəsaitləri dövlət standartları əsasında yaradılır. Fənn kurikulumları (fənn proqramları) Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq olunan tədris vəsaitlərinə aid edilir.

Nəşr hüququ (qrif) verilməsi qaydası

Tədris vəsaitlərinə qrif verilməsi üçün aşağıdakı sənədlər Təhsil Nazirliyinə təqdim olunmalıdır:

1. tədris vəsaitinin əlyazması;
2. birbaşa müəllif (müəllif kollektivi) tərəfindən təqdim edilmiş hallar istisna olmaqla əlyazmasının müzakirə olunduğu fənn birləşmə komissiyası, kafedra və fakültə elmi şuralarının qərarları;
3. əlyazmasına verilmiş 2 müsbət mütəxəssis rəyi (müəssisə daxili və kənar);
4. əlyazması təhsil müəssisəsi tərəfindən təqdim olunursa, müvafiq müşayiət məktubu, fərdi qaydada təqdim olunursa, müəllifin (müəllif kollektivinin) ərizəsi;

5. əlyazmasında başqa əsərlərdən və mənbələrdən qeyri-qanuni istifadə hallarına yol verilməməsi barədə müəllifin (müəllif kollektivinin) notarial qaydada təsdiq olunmuş ərizəsi.

Təhsil müəssisəsindən daxil olan tədris vəsaitinin fənn kurikulumuna (proqramına) uyğunluğu, tədris saatlarına nisbəti, elmi-metodik səviyyəsi və s. məsələlərinin yoxlanılması üçün Nazirliyin aidiyyəti şöbəsi onu EMŞ-nın uyğun bölməsinin ekspertizasına göndərə bilər.

Birbaşa müəllif (müəllif kollektivi) tərəfindən təqdim edilmiş və ya bu Qaydaların 2.3-cü bəndində göstərilən əlyazmaların EMŞ-nın uyğun bölməsində ekspertizası tərəflər arasında bağlanmış müqavilə əsasında aparılır. EMŞ-nın müvafiq bölməsi əlyazmanın müsbət qiymətləndirməzsə, yaxud yenidən işlənilməyə qaytararsa, bu barədə qərarını yazılı şəkildə əsaslandıraraq Nazirliyin aidiyyəti şöbəsinə qaytarır.

Mənfi rəyləri qaytarılmış əlyazma müəllif tərəfindən işlənilərək nəşr hüququ (qrif) alınması üçün yenidən təqdim oluna bilər.

EMŞ-nın müzakirələrində bölmə üzvləri ilə müəllif arasında fikir müxtəlifliyi yarandıqda əlyazma gizli rəyə göndərilə bilər. Tədris vəsaitinə qrif verildikdən sonra onun müəllif hüquqlarının pozulması yolu ilə həzırlandıqı təsdiq edən hallar müəyyən edildiyi təqdirdə, Təhsil Nazirliyi qrifi ləğv edir və həmin qriflə əlaqədar əldə edilən üstünlüklərinin ləğvi barədə müvafiq orqanlar qarşısında məsələ qaldırır.

Mündəriat

I. Doktoranturaların yaradılması və doktoranturaya qəbul qaydaları

Ümumi müddəalar

- 1.1. Doktoranturaya qəbul
- 1.2. Dissertasiya mövzuları və elmi rəhbərlər haqqında qərar
- 1.3. Doktorant təhsil müddətində hansı işləri görməli
- 1.4. Doktorantların attestasiyası
- 1.5. Doktorantların mükafatlandırılması və elmi-pedaqoji işlərə cəlb olunması
- 1.6. Elmlər doktoru hazırlığı üzrə doktorantura
- 1.7. Doktoranturada elmi və elmi-pedaqoji kadrların məqsədli hazırlığı
- 1.7. Dissertantlıq yolu ilə yüksəkixtisaslı elmi və elmi-pedaqoji kadrların hazırlanması

II. Elmi dərəcələrin verilməsi qaydaları

2.1. Elmlər doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş elmlər doktoru dissertasiya işlərinə qoyulan tələblər

2.2. Fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiya işlərinə qoyulan tələblər

2.3. Dissertasiyaların əsas elmi nəticələrinin nəşri

2.4. Dissertasiya işinin ilkin müzakirəsi

2.5. Dissertasiya işinə rəy

2.6. Dissertasiyaların tərtibi qaydaları

2.7. Dissertasiyanın avtoreferatı

2.8. Dissertasiya şuralarının tərkibi

2.9. Elmi dərəcə iddiaçısının dissertasiya şurasına təqdim etməli olduğu sənədlərin siyahısı

2.10. Elmi dərəcələr verilməsinə dair attestasiya işinin birinci nüsxəsində Ali Attestasiya Komissiyasına təqdim edilməli olan sənədlərin (Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK rəyasət heyətinin 2011-ci il 04 mart tarixli (protokol № 05-R) və 2012-ci il 04 may tarixli (protokol № 07-R) qərarları ilə edilmiş əlavə və dəyişikliklərlə) siyahısı

2.11. Elmlər doktoru və fəlsəfə doktoru dissertasiyalarının müdafiəsinin təşkil edilməsi üçün Ali Attestasiya Komissiyasına təqdim edilən sənədlərin siyahısı

2.12. Azərbaycan Respublikasında dissertasiyaların əsas nəticələrinin dərc olunması tövsiyə ediləndəki elmi nəşrlərin siyahısı (İqtisad elmləri üzrə)

2.13. Azərbaycan Respublikasında elmi və elmi-pedaqoji işçilərə elmi dərəcələrin verilməsi üzrə ixtisasların Nomenklaturası (53- (İqtisad elmləri üzrə))

III. ELMİ ADLARIN VERİLMƏSİ QAYDALARI

3.1. Kafedra üzrə professor elmi adı

3.2. Kafedra üzrə dosent elmi adı

3.3. Elmi adlar verilməsinə dair attestasiya işinə daxil olan və AAK-a göndərməli sənədlərin siyahısı

IV. Tədris vəsaitlərinə nəşr hüququ (qrif) verilməsi Qaydaları

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının Bülleteni, Bakı: "Elm", 2013, 176 səh.
2. Elmi dərəcələrin və elmi adların verilməsi qaydaları haqqında Əsasnamə // Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 21fevral tarixli 857 №-li Fərmanı ilə təsdiq edilmiş, 2008-ci il 5 iyun tarixli 769 №-li və 2011-ci il 15 fevral tarixli 381 №-li Fərmanları ilə əlavələr və dəyişikliklər edilmişdir.
3. Dissertasiya Şuraları Haqqında Əsasnamə //Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası rəyasət heyətinin 2003-cü il 02 may tarixli (protokol № 05-R) qərarı ilə təsdiq edilmiş, 2009-cu il 06 fevral tarixli (protokol №02-R), 2011-ci il 04 mart tarixli (protokol №05-R) və 2012-ci il 04 may tarixli (protokol №07-R) qərarları ilə əlavə və dəyişikliklər edilmişdir.
4. Doktoranturaların yaradılması və doktoranturaya qəbul qaydaları(Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 01 iyul tarixli 129 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir)
5. Azərbaycan Respublikasının təhsil nazirinin 17 dekabr tarixli, 927 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir. Tədris vəsaitlərinə nəşr hüququ (qrif) verilməsi Qaydaları
6. Abbasbəyli M.A. Ali təhsil müəssisələrinin hüquqi bazası // Qanun, 2011, 01 (201).- s. 3-17
7. Zahid Fərrux Məmmədov. Modern ali məktəb: məqsədlər, vəzifələr, problemlər və perspektivlər // Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Elmi Xəbərləri Yanvar-Mart 2014.